

Spor Organizasyonlarının Avantajları ve Dezavantajlarının Değerlendirilmesi

Serkan Aksoy¹

Özet

Uluslararası spor organizasyonları, ev sahibi ülkelere ekonomik, kültürel ve sosyal açıdan önemli avantajlar sunmakla birlikte, beraberinde çeşitli dezavantajlar da getirmektedir. Ekonomik büyüme, turizm gelirlerindeki artış ve altyapı yatırımları gibi somut faydalar sağlarken, farklı ülkelerden gelen sporcuları ve taraftarları bir araya getirerek uluslararası ilişkilerin güçlenmesini de sağlamaktadır. Mega spor organizasyonlarının yapısı içerisinde avantajları olduğu kadar dezavantajları da bulunmaktadır. Bu kapsamda, yüksek maliyetler özellikle organizasyon sonrasında ev sahibi ülkelere ekonomik yükler oluşturabilmektedir. Aynı zamanda bu organizasyonlar doğal ekosistemin zarar görmesine de neden olabilmektedir. Tüm bunlardan hareketle, uluslararası spor etkinliklerinin sürdürülebilirlik ilkeleri çerçevesinde ve titiz bir planlama ile gerçekleştirilmesi, uzun vadeli yararların sağlanması açısından önem arz etmektedir.

Kavramsal Açıdan Spora Kısa Bir Bakış

Spor kavramı, günümüzde özellikle İngilizce üzerinden küresel ölçekte yaygınlık kazanmış ve çok boyutlu bir olgu haline gelmiştir. Etimolojik olarak kökeni Latince “dispotore” ve “deportore” fiillerine dayanan spor, bu bağlamda “dağılmak” ve “birbirinden ayrılmak” anlamlarını içermektedir (Şahan, 2007). Bu anlamlar, sporun yalnızca fiziksel bir etkinlik değil; aynı zamanda bireyleri gündelik yaşamın monotonluğundan uzaklaştıran, onlara zihinsel bir boşluk ve yenilenme alanı sunan bir uğraş olduğunu da ima etmektedir. Yönel (2023a)’a göre, Bireyler, günlük yaşamda karşılaştığı durumlara yönelik duygularını fark etmeli ve bilinçli farkındalıkla çözüm üretmelidir. Bu kapsamda ise sporun devreye girdiği düşünülmektedir.

1 Öğr. Gör. Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Ayvacı Meslek Yüksekokulu
serkanaksoy@comu.edu.tr, 0000-0003-1160-3539

Aktaş (2023), sporun tarihsel süreç içerisinde, farklı dönemlerin sosyo-kültürel, siyasi ve ekonomik dönüşümlerine uyum sağlayarak hem yapısal olarak evrildiğini hem de anlam dünyasında çeşitlenmeler gösterdiğini vurgulamaktadır. Bu bağlamda spor, sadece fiziksel performansa dayalı bir etkinlik olmaktan çıkıp, zamanla bireylerin kimliklerini inşa ettikleri, aidiyet geliştirdikleri ve sosyalleştikleri çok katmanlı bir alan haline gelmiştir. İnsanlık tarihinin erken dönemlerinde, bireylerin belirli bir hedef veya kazanım amacı olmaksızın gerçekleştirdikleri fiziksel etkinlikler, bedeninin dinç tutulması, ruhsal sağlığın korunması ve sosyal etkileşimin sağlanması gibi pek çok işlev üstlenmiştir (Sever, 2024).

Sporun temel işlevlerinden biri, mücadele etmek ve başarı elde etmeye yönelik çaba göstermektir (Aracı, 1999). Bu yönüyle spor, bireysel rekabetin yanı sıra kolektif başarı arzusunu da içinde barındıran bir sosyal organizasyon olarak değerlendirilebilir. Akkaya (2023), sporun kavramsal çerçevesinde yalnızca birlik ve dayanışma değil, aynı zamanda ayrışma ve dağılma gibi unsurların da bulunduğunu belirtmektedir. Bu ikili yapı, sporun hem birleştirici hem de ayrıştırıcı bir toplumsal araç olabileceğini göstermektedir. Zira spor, bir yandan bireyleri ortak bir amaç etrafında birleştirirken; diğer yandan rekabet, statü ve kimlik temsilleri üzerinden farklılıkları görünür kılarak sosyal ayrışmaları da derinleştirebilir. Sporun bireysel ve toplumsal yaşam üzerindeki etkileri de göz ardı edilemez düzeydedir. Akkaya'nın (2022a; 2022b) çalışmalarında vurguladığı üzere, spor etkinlikleri yalnızca toplumsal yapıyı yansıtmakla kalmaz; aynı zamanda bireylerin yaşam standartlarını, sosyal ilişkilerini ve kültürel yönelimlerini de doğrudan etkileyen dinamik bir güç olarak işlev görmektedir. Bu yönüyle spor, çağdaş toplumların hem sosyal yapısını şekillendiren hem de kültürel kimlikleri pekiştiren önemli bir araç konumundadır. Tüm bunların yanında, sporun doğasında stres, hüznün, hak, heyecan, saygı ve sevgi gibi kavramlar da yer almaktadır (Gıdık, ve diğerleri, 2023).

Kavramsal Açıdan Organizasyon

Organizasyon kavramı, belirli bir amacı gerçekleştirmek üzere bireylerin bilinçli ve sistematik bir şekilde bir araya gelerek oluşturdukları sosyal bir yapıyı ifade etmektedir. Bu yapının temelinde görev dağılımı, yetki ve sorumluluk ilişkileri, iletişim süreçleri ve rol tanımlamaları bulunmaktadır. Gutterman'a göre organizasyonlar, bilgi, ödül sistemleri, karar alma mekanizmaları, kültür, vizyon ve değerleri içeren toplumsal sistemlerden oluşmaktadır (Gutterman, 2023). Organizasyonun etkin işleyişi için bu unsurların uyum içinde çalışması gerekmektedir.

Yapısal açıdan organizasyonlar, fonksiyonel, ürün bazlı, coğrafi veya matris gibi farklı modellerle şekillenmektedir. Hangi yapının tercih edileceği, organizasyonun stratejisi, kültürü, teknoloji kullanımı ve çevresel koşullarla doğrudan ilişkilidir (Guttermann, 2023). Ancak organizasyonlar yalnızca teknik veya bürokratik araçlardan ibaret değildir; sosyal bir boyutu da bulunmaktadır. Guttermann (2024)'a göre, sosyal boyut, üyeler arasındaki anlam, değer ve normların paylaşıldığı, böylece organizasyonun kimlik kazandığı ve süreklilik sağladığı bir alan olarak görülmektedir.

Bilindiği üzere strateji ve organizasyon tasarımı arasındaki ilişki, etkin bir organizasyon yapısı kurmanın temelini oluşturmaktadır. Organizasyonun yapısı, bilgi sistemleri, kontrol mekanizmaları ve insan kaynakları politikaları, kurumun stratejik hedeflerine uygun şekilde tasarlandığında, hedeflere ulaşma süreci daha etkili hale gelmektedir (Guttermann, 2023). Bu bağlamda organizasyon ile ilgili olarak; formal yapılarla beraber informal dinamiklerin de etkili olduğu, sürekli gelişen bir sistem olduğu ifade edilebilir. Tüm bunlardan hareketle, organizasyon, ortak hedeflere yönelmiş bireylerin görev, yetki ve sorumluluklarını belirleyerek, iletişim ve kültürel değerlerle desteklenen sistematik ve sosyal bir yapı olduğu söylenebilir.

Uluslararası Spor Organizasyonları

Uluslararası spor organizasyonları, dünya genelinde spor faaliyetlerinin düzenlenmesi, standartların belirlenmesi ve sporun küresel çapta geliştirilmesi amacıyla kurulan yapılar olarak tanımlanabilir. Sever (2024)'e göre, Spor organizasyonları, hedefler çerçevesinde yönetilen, sınırları ve fırsatları nispeten net olan, makul yapısı ve işletim sistemi olan bireysel veya toplumsal bir organizasyon olarak spor endüstrisinde ortaya çıkan bir olgudur.

Paramio-Salcines, Prieto ve Llopis-Goig (2018)'e göre, uluslararası spor organizasyonları, farklı ülkelerden spor federasyonları, kulüpler ve sporcular arasında iş birliği ve koordinasyon sağlayarak, hem rekabet ortamını hem de sporun evrensel değerlerini korumayı hedeflemektedir.

Birçok uluslararası spor organizasyonu, olimpiyat hareketi, FIFA, Uluslararası Atletizm Federasyonu (World Athletics) gibi çeşitli disiplinlerde faaliyet gösteren kuruluşları içermektedir. Bu kurumlar, evrensel kurallar koyarken, uluslararası yarışmalar düzenler ve sporun etik değerlerini de gözetmektedir. Ayrıca, sporun barış, kardeşlik ve kültürlerarası diyalog gibi sosyal faydalarını teşvik ederler (Hoye ve diğerleri, 2015). Uluslararası spor organizasyonlarının etkinliği, küresel spor politikaları, finansal yönetim, doping kontrolü, sporcu hakları ve uluslararası hukuk gibi alanlarda karşılaştıkları zorluklarla da ilişkilidir. Bu nedenle, bu yapılar hem sporun

gelişimi hem de uluslararası iş birliği için kritik bir öneme sahiptir (Geeraert ve diğerleri, 2014).

Büyük çaplı spor etkinlikleri genel olarak üç farklı kategori altında sınıflandırılmaktadır: “Hallmark”, “Mega” ve “Major” organizasyonlar. Bu sınıflandırma, etkinliklerin büyüklüğü, katılımcı sayısı, medya ilgisi ve ekonomik etkileri gibi kriterlere dayanmaktadır.

Major spor organizasyonları, çok sayıda katılımcının yer aldığı, geniş çaplı medya kapsamı ve çeşitli yan etkinliklerin düzenlendiği organizasyonlardır. Bu tür etkinliklerin planlanması ve gerçekleştirilmesi genellikle yüksek maliyet gerektirir ve organizasyon süreçleri karmaşıktır (Rofner, 2009). Örneğin, büyük ulusal turnuvalar veya şampiyonalar bu kategoride değerlendirilebilir. Buna karşılık, Mega spor organizasyonları, uluslararası arenada yüksek dikkat çeken ve ev sahibi şehir üzerinde ciddi ekonomik, altyapısal ve turistik etkiler yaratan etkinliklerdir. Olimpiyat Oyunları ve FIFA Dünya Kupası gibi etkinlikler, mega organizasyonlara örnek teşkil etmektedir. Bu tür organizasyonlar, ev sahibi kentlerin marka değerini artırmakla kalmayıp, turizm sektörüne canlılık kazandırmakta ve altyapı yatırımlarını hızlandırmaktadır.

Hallmark organizasyonları ise belirli bir yerde düzenlenen ve nadiren gerçekleşen uluslararası etkinlikleri kapsamaktadır. Bu etkinlikler, yıllık olarak aynı mekânda düzenlenen ve genellikle yüksek prestije sahip organizasyonlar olarak bilinir. Örneğin, Amerikan Ulusal Futbol Ligi’nin (NFL) en büyük karşılaşması olan Super Bowl, hem ABD’de hem de dünya çapında en çok izlenen spor etkinliği olma özelliği taşımaktadır. Hallmark etkinlikleri, güçlü marka değeri ve geniş izleyici kitlesi ile spor kültürünün önemli unsurlarından biridir.

Akkaya (2024), mega spor etkinliklerine ev sahipliği yapmanın, bir ülkenin küresel ölçekte varlık göstermesi ve uluslararası siyasal arenada etkinliğini artırması açısından stratejik bir araç olduğunu ifade etmektedir. Bu tür organizasyonlar, ev sahibi ülkenin yalnızca sportif alandaki kapasitesini değil, aynı zamanda ekonomik, kültürel ve diplomatik potansiyelini de dünya kamuoyuna sunma imkânı tanımaktadır. Mega etkinlikler, ülkeye yönelik uluslararası ilgi ve medyanın yoğun takibi sayesinde, kısa sürede geniş bir görünürlük elde edilmesini de sağlamaktadır.

Ulusal spor etkinlikleri ise genellikle iki ana kategoriye ayrılır: hazırlık turnuvaları ile ulusal ligler ve şampiyonalar. Hazırlık turnuvaları, yerel ve bölgesel düzeyde gerçekleşirken, ulusal ligler ve şampiyonalar ülke çapında düzenlenmektedir. Bu etkinlikler, sporcuların yeteneklerini geliştirmesi,

takımların rekabet etmesi ve ulusal spor kültürünün güçlenmesi açısından büyük önem taşır.

Uluslararası Spor Organizasyonlarının Amaçları

Uluslararası spor organizasyonları, sporun küresel düzeyde düzenlenmesi ve geliştirilmesi amacıyla kurulmuş yapılar olup, farklı ülkelerden spor federasyonları, kulüpler ve sporcular arasında koordinasyon sağlar. Bu organizasyonların temel amaçları arasında sporun evrensel değerlerini yaymak, adil rekabet ortamı oluşturmak ve uluslararası iş birliğini güçlendirmek yer almaktadır (Paramio-Salcines ve diğerleri, 2018). Tüm bunların yanında, uluslararası spor organizasyonları, ev sahibi ülkelerin ekonomik kalkınmasına katkı sağlamak, turizmi canlandırmak ve altyapı yatırımlarını teşvik etmek gibi sosyo-ekonomik hedeflere de sahiptir (Preuss, 2004). Keskin (2022)'e göre; ülkeler arası dostlukların gelişmesini sağlamak, kültürel açıdan ülkelerin tanıtımı, ülkelere tesis ve imkânların sağlanması, sosyal açıdan ülkelerin birbirleriyle iletişimlerinin artması, uluslararası düzeyde tanınma ve maddi gelir elde etme gibi unsurlar, temelde uluslararası spor organizasyonlarının temel amaçları arasında yer almaktadır.

Uluslararası spor organizasyonları, sporun barış, kardeşlik ve kültürlerarası diyalog gibi toplumsal faydalarını destekleyerek, dünya barışına olumlu katkıda bulunmayı amaçlamaktadır (Hoye ve diğerleri, 2015). Ayrıca, bu organizasyonlar dopinge mücadele, sporcu sağlığının korunması ve etik değerlerin korunması gibi sportif bütünlüğün sağlanmasına yönelik sorumluluklar üstlenmektedirler. Geeraert, Alm ve Groll (2018)'a göre, Uluslararası spor organizasyonları, sporun evrensel standartlarını belirleyerek, tüm üye ülkelerde tutarlı ve adil uygulamaların yaygınlaşmasını hedeflemektedir.

Demirci (1986), uluslararası spor organizasyonlarını düzenleyen ülkelerin bu girişimlerde bulunmalarının ardında yatan temel amaç ve hedefleri kapsamlı bir şekilde açıklamaktadır. Bu hedefler, yalnızca sportif başarı elde etme arzusunun ötesine geçerek, kültürel, diplomatik, ekonomik ve toplumsal boyutları da içermektedir. Her şeyden önce, uluslararası düzeyde spor organizasyonu düzenlemek, ev sahibi ülke için kendi kültürünü, tarihsel mirasını ve geleneklerini dünyaya tanıtmaya fırsatı sunmaktadır. Bu tür etkinlikler, hem spor aracılığıyla ülkelerarası iletişimi güçlendirmekte hem de kültürel diplomasinin etkili bir aracı olarak kullanılmaktadır.

Spor organizasyonları aracılığıyla gerçekleştirilen açılış ve kapanış seremonileri, yerel sanatların, folklorun ve değerlerin küresel bir sahnede sergilenmesine olanak tanımaktadır. İkinci olarak, bu organizasyonlara ev

sahipliği yapmak, ülkenin uluslararası spor camiasında saygınlık kazanması ve başarılı bir model olarak örnek gösterilmesi yönünde bir motivasyon içermektedir. Ülkenin spor yönetimindeki yeterliliğini, altyapı kalitesini ve organizasyonel başarısını göstermek, hem prestij hem de ilerleyen süreçte başka büyük etkinliklerin ev sahipliği için güven yaratmaktadır. Bir diğer önemli amaç ise, uluslararası düzeyde dostluk, kardeşlik ve barış içinde ortak bir zeminde buluşmak, spor aracılığıyla ülkeler arasında dayanışmayı teşvik etmektedir.

Spor, farklı milletleri bir araya getiren evrensel bir araç olduğundan, bu tür organizasyonlar ülkeler arasında diplomatik ilişkileri yumuşatma, yeni iş birlikleri geliştirme ve toplumlar arasında hoşgörüyü artırma açısından büyük katkı sağlamaktadır. Aynı zamanda bu organizasyonlar, uluslararası alanda birlik ve beraberlik içinde spor yapılmasına olanak tanıyarak, küresel düzeyde spora katılımın artırılması ve spor kültürünün yaygınlaştırılması gibi amaçlara da hizmet etmektedir. Sporun evrensel ilkeleri çerçevesinde bir araya gelen sporcular, hakemler ve seyirciler aracılığıyla, barışçıl bir rekabet ortamı inşa edilmektedir.

Son olarak, uluslararası spor organizasyonlarının ekonomik boyutu da göz ardı edilemez. Bu tür etkinlikler aracılığıyla turizm gelirleri artmakta, şehir altyapısına yapılan yatırımlar ekonomiye uzun vadeli katkı sağlamakta ve uluslararası sponsorluklar, medya hakları gibi unsurlar sayesinde doğrudan maddi kazanç elde edilmektedir. Özellikle kısa vadede hizmet sektörüne (otellilik, ulaşım, yiyecek-içecek vb.) sağladığı canlılık, organizasyonu düzenleyen ülke ekonomisine olumlu bir ivme kazandırmaktadır.

Uluslararası Spor Organizasyonlarının Faydaları

Uluslararası spor organizasyonları, günümüz dünyasında ülkeler için sadece sportif etkinliklerden çok daha fazlasını ifade etmektedir. Terekli ve Çobanoğlu (2018)'na göre, uluslararası spor organizasyonları, çok yönlü ekonomik getirileriyle ön plana çıkmakta ve ev sahibi ülkeler için önemli fırsatlar yaratmaktadır (Terekli ve Çobanoğlu, 2018). Ev sahibi ülkeler, bu tür etkinlikleri düzenleyerek uluslararası arenada kendilerini tanıtmak ve imajlarını güçlendirmek istemektedirler.

Sporun sunduğu bu fırsatlar, ekonomik anlamda kayda değer gelişmelerin kapısını da aralamaktadır. Nitekim, spor organizasyonu düzenlemek isteyenlerin en temel beklentilerinden biri, bu etkinliklerden doğrudan veya dolaylı ekonomik kazanç sağlamaktır (Can ve Değirmen, 2017). Bu organizasyonlar, titiz planlama ve düzenli işleyişle hayata geçirildiğinde, turizmden ekonomiye uzanan geniş bir yelpazede kalıcı ve

olumlu etkiler yaratmaktadır (Hanbay, 2017). Özellikle spor turizmi, birçok ülke için ekonomik büyümenin önemli motorlarından biri olarak kabul edilmektedir (Bulut ve diğerleri, 2021). Organizasyonların başlangıcında yapılan sponsorluk anlaşmaları ve devasa yatırımlar, etkinlik süresince ev sahibi ülkenin ekonomisine ciddi katkılar sağlamaktadır. Bu ön yatırımlar, altyapıya yapılan uzun vadeli yatırımların da tetikleyicisi olur (Öncel, 2018).

Duman ve Bulut (2024)'a göre; Olimpiyat oyunları, ev sahibi şehir ve ülkeler, turizm, altyapı yatırımları ve uluslararası tanıtım gibi alanlarda önemli kazançlar sağlamaktadırlar. Aynı zamanda ev sahibi ülkelere kendi kültürel, sanatsal, teknolojik ve turistik zenginliklerini dünya sahnesinde sergileme fırsatı tanımaktadır. Böylelikle ülkeler, sadece sportif başarılarını değil, aynı zamanda ekonomik ve kültürel potansiyellerini de uluslararası alanda görünür kılabilmektedirler. Aynı zamanda ev sahibi ülkelerin marka değerleri de atmaktadır.

Uluslararası Spor Organizasyonlarının Avantajları

Uluslararası spor organizasyonları, ev sahibi ülke ve şehirler için çok çeşitli alanlarda önemli avantajlar sunmaktadır. Araştırmalar, bu tür organizasyonların ekonomik, sosyal, kültürel ve diplomatik birçok fayda sağladığını göstermektedir. Akkaya (2022a)'ya göre; Ulusal ve uluslararası büyük spor organizasyonlarını spor alanlarında seyirciler, televizyonda izleyiciler, gazete ve dergilerde okuyucular olarak spora katılan bireylerin artması, spor sektörü dışındaki sektörlerin tanıtımını yapmak için ilgi çekici bir ortam yaratmaktadır

Özellikle ekonomik açıdan bakıldığında, uluslararası spor etkinliklerinin turizm sektöründe canlanmaya yol açtığı görülmektedir. Organizasyonlar sayesinde yüz binlerce turist ülkeye gelmektedir. Bu durum konaklama, yiyecek-içecek, alışveriş gibi alanlarda harcamaların artmasına neden olmaktadır. Böylece yerel ekonomi önemli ölçüde canlanmaktadır (Can ve Değirmen, 2017; Hanbay, 2017). Ayrıca, organizasyon sürecinde ve sonrasında inşaat, güvenlik, hizmet sektörü gibi birçok alanda geçici ve kalıcı istihdam fırsatları da doğmaktadır. Böylelikle spor organizasyonları istihdam oranlarının artmasını da sağlamaktadır.

Tüm bunların yanında Büyük spor organizasyonları, altyapı yatırımlarını da hızlandırmaktadır. Yeni spor tesisleri inşa edilirken, yollar, toplu taşıma sistemleri, oteller ve iletişim ağları gibi mevcut altyapılar da modernize edilmekte ve genişletilmektedir. Bu gelişmeler, uzun vadede yaşam kalitesini ve ekonomik potansiyelide arttırmaktadır (Silik, 2014). Buna ek olarak, uluslararası spor organizasyonları yabancı yatırımların ülkeye akmasını

sağlamakta ve büyük sponsorluk anlaşmalarıyla önemli finansal kaynaklar yaratılmaktadır (Öncel, 2018; Terekli ve Çobanoğlu, 2018). Ayrıca artan ekonomik hareketlilik sayesinde vergi gelirlerinde de gözle görülür bir artış meydana gelmektedir.

Spor organizasyonları, ev sahibi ülkenin uluslararası alanda tanıtımını yapması için büyük bir fırsattır. Küresel medya organlarında geniş yer bulan organizasyonlar sayesinde ülkenin veya şehrin dünya genelindeki bilinirliği artmakta ve olumlu bir imaj kazanmaktadır (Erdal, 2012). Örneğin, Olimpiyat Oyunları gibi büyük etkinlikler, ev sahibi ülkenin kültürel, sanatsal, teknolojik ve turistik zenginliklerini dünyaya sergilemesine olanak tanımaktadır. Ayrıca, farklı ülkelerden gelen katılımcılar ve ziyaretçiler arasında kültürel alışverişi artırarak diplomatik ilişkilerin gelişmesine katkıda bulunmaktadır.

Spor etkinlikleri, farklı sosyal grupları bir araya getirerek toplumsal uyumu ve ulusal birliği güçlendirmektedir (Gündoğdu, 2023). Aynı zamanda, sporun popüleritesini artırarak daha fazla insanın fiziksel aktiviteye yönelmesini sağlamaktadır. Böylece sağlıklı yaşam tarzlarının yaygınlaşmasına da destek olmaktadır.

Uluslararası Spor Organizasyonlarının Dezavantajları

Uluslararası spor organizasyonları birçok avantaj sunsa da, beraberinde ciddi dezavantajlar ve riskler de getirmektedir. Araştırmalar, bu organizasyonların yüksek maliyetler, sosyal sorunlar, çevresel etkiler ve uzun vadeli kullanımla ilgili çeşitli zorluklar barındırdığını ortaya koymaktadır. Uluslararası spor organizasyonları için, altyapı ve tesis inşaatı gibi büyük harcamalar, özellikle Olimpiyatlar gibi mega etkinliklerde bütçe aşımına yol açabilmekte ve ev sahibi ülkelerde büyük mali yükler oluşturabilmektedir (Kavanoz, 2017). Bu durum, uzun vadede ciddi borçlanmalara sebebiyet verebilmektedir. Ayrıca, yapılan devasa yatırımların geri dönüşü her zaman beklenen düzeyde olmayabilir. Organizasyon sonrasında bazı tesislerin kullanımının azalması, ekonomik yatırımların verimliliğini düşürmekte ve maliyetleri arttırmaktadır.

Tüm bunların yanı sıra, sosyal ve toplumsal açıdan da çeşitli olumsuzluklar meydana gelebilmektedir. Tesis inşaatları ve şehir düzenlemeleri sırasında, yerel halkın evlerinden zorunlu olarak taşınması sıkça görülen bir durumdur. Bu durum ise toplumsal gerginliklere yol açabilmektedir. Ayrıca, organizasyon süresince artan kalabalıklar nedeniyle küçük çaplı suçlarda yükselişlerinde açığa çıkabileceği düşünülmektedir. Mega spor organizasyonları için tesis inşaatları, ulaşım ve enerji kullanımı nedeniyle

büyük spor organizasyonları yüksek karbon ayak izi bırakmaktadır (Özman ve Çetin, 2023). İnşaat faaliyetleri doğal kaynakların aşırı tüketilmesine, atık ve gürültü kirliliğine neden olurken, büyük ölçekli projeler doğal yaşam alanlarını da tehdit edebilmektedir. Ancak günümüzde uluslararası spor federasyonları ve organizasyon komiteleri çevresel sürdürülebilirlik için daha fazla önlem almaya başlamıştır.

Son olarak, ev sahibi ülkenin spordaki beklenen başarıyı gösterememesi veya doping skandalları da organizasyonun ve ülke imajının zarar görmesine neden olabilmektedir (Tarakçıoğlu ve Elmas, 2019). Bu tür durumlar, hem organizasyonun prestijini zedelemekte hem de kamuoyunda olumsuz algılar yaratmaktadır.

Sarfeen, Karunaratha ve Munasingh (2024) tarafından Sri Lanka özelinde gerçekleştirilen araştırmada, uluslararası spor etkinliklerinin turizm gelirlerinde artışa yol açtığı, istihdam olanakları yarattığı ve küçük ölçekli işletmelerin gelişimini desteklediği vurgulanmıştır. Benzer şekilde, Georgiev (2014) tarafından yapılan bir çalışmada ise Londra 2012 Olimpiyatları sırasında stadyum çevresindeki yerel perakendecilerin trafik yoğunluğunda anlamlı bir artış olduğu konum bazlı analizlerle istatistiksel olarak ortaya konmuştur. Yönel (2023b)'a göre özellikle trafik yoğunluğunun az olduğu bölgelerin, insanlar için daha cazip bir hale geldiği ifade edilmektedir. Ayrıca, Máté (2018) tarafından Macaristan'ın Győr ve Székesfehérvár kentlerinde gerçekleştirilen araştırmada, halkın %56 ila %71 oranında uzun vadeli olumlu değişikliklere inandığı tespit edilmiştir. Öte yandan, Flyvbjerg ve diğerleri (2021) tarafından yapılan kapsamlı bir incelemede, 1960 yılından bu yana düzenlenen tüm Olimpiyatların ortalama %172 oranında bütçe aşımı yaşadığı belirlenmiş; bu durum, organizasyonların maliyetlerinin öngörülemezliğini ve “kuyruk regresyonu” olarak adlandırılan finansal risklerle karşı karşıya olduğu ile ilgili görüş bildirmişlerdir.

SONUÇ

Bilindiği üzere, Uluslararası spor organizasyonları, küresel çapta ekonomik, sosyal ve kültürel etkileriyle dikkat çeken büyük etkinliklerdir. Olimpiyatlar, Dünya Kupası ve benzeri organizasyonlar, ev sahibi ülkeye çeşitli fırsatlar sunarken bazı zorlukları da beraberinde getirmektedir. Bu tür organizasyonların en büyük avantajlarından birisi de, organizasyonların sunmuş olduğu ekonomik katkılardır. Uluslararası spor organizasyonları sayesinde, Turist akışı, otel rezervasyonları, restoran harcamaları ve ulaşım hizmetleri sayesinde yerel ekonomi açısından ciddi bir büyüme kaydetmektedir. Ayrıca, altyapı yatırımları sayesinde şehirlerin

modernleşmesi ve ulaşım ağlarının genişlemesi sağlanmaktadır. Kültürel etkileşim ise, organizasyonların bir diğer önemli faydasıdır. Dünyanın dört bir yanından gelen sporcular ve taraftarlar, farklı kültürlerin buluşmasını sağlayarak uluslararası ilişkileri güçlendirmektedirler. Sporun birleştirici gücü, küresel ölçekte diplomatik bağları güçlendirirken, genç sporcular için de ilham verici bir ortam yaratmaktadır. Ancak bu organizasyonların avantajları olduğu kadar birtakım dezavantajları da yapısı içerisinde bulundurmaktadır. Bilindiği üzere mega spor organizasyonları ciddi maliyetler gerektirmektedir. Bu kapsamda yüksek maliyetler ev sahibi ülkeler bazın ciddi yük oluşturabilmektedir. Stadyumlar, konaklama tesisleri ve ulaşım altyapısı için harcanan büyük bütçeler, etkinlik sonrası verimsiz kullanılabilen tesislere de dönüşebilmektedir. Bunun yanı sıra, çevresel etkiler büyük spor organizasyonları için önemli bir sorundur. Artan karbon ayak izi, su ve enerji tüketimi ile doğal kaynakların aşırı kullanımı, çevresel sürdürülebilirliğin tehdit edilmesine neden olurken, organizasyonlar sırasında meydana gelebilecek olan olumsuz durumların gerek politik gerekse de sosyal açıdan gerilimlerin oluşmasına neden olabilmektedir.

Kaynakça

- Akkaya, C. (2022a). Spor Ekonomisi. S. Yalçın (Ed.), *Spor Alanında Uluslararası Çalışmalar V* içinde. Konya: Eğitim Yayınevi.
- Akkaya, C. (2022b). Küreselleşme Sürecinde Spor ve İletişim. E.A. Uluç (Ed.), *Spor'da Güncel Yaklaşımlar* içinde. Ankara: Gazi Kitabevi.
- Akkaya, C. (2023). Nostaljik Spor Pazarlaması. Uluç, E.A. ve Karademir, M. B. (Ed.). *Spor Bilimleri Alanında Uluslararası Araştırmalar-IV*. İçinde. Gaziantep: Özgür Yayınları.
- Akkaya, C. (2024). Sporun Kamu Diplomasisi Açısından İncelenmesi. E.A. Uluç & S. Uluç (Ed.), *Spor Bilimleri Alanında Akademik Araştırma ve Değerlendirmeler I* içinde. Gaziantep: Özgür Yayınevi.
- Aktaş, F. (2023). Spor Sosyolojisi, Sosyalleşme ve Sosyal Bütünleşme. E.A. Uluç & M. Türkmen (Ed.), *Spor Bilimleri Üzerine Araştırmalar* içinde. Gaziantep: Özgür Yayınları.
- Aracı, H. (1999). *Okullarda Beden Eğitimi*. Ankara.
- Bulut, Ç., Duman, S., Şahin, H. M., Duman, G. ve Uluç, E. A. (2021). Spor turizmde inovasyonel yaklaşımlar: E-spor. *Gaziantep Üniversitesi Spor Bilimleri Dergisi*, 6(4), 396-412.
- Can, Z. G., & Değirmen, S. (2017). Spor Organizasyonlarının Ekonomik Açısından İncelenmesi: Mersin İli Örneği. *İşletme ve İktisat Çalışmaları Dergisi*, 91-105. (Dergide cilt/sayı bilgisi belirtilmediği için sadece sayfa aralığı verildi.)
- Demirci, N. (1986). *Spor'da yönetim-teşkilatlanma ve organizasyonlar*. T.C. Milli Eğitim Gençlik ve Spor Bakanlığı.
- Duman, S. ve Bulut, Ç. (2024). Paris 2024 Yaz Olimpiyat Oyunlarında Yer Alan Yenilikçi Spor Branşlarından Bazılarının Değerlendirmesi. E. A. Uluç, S. Uluç & B. Çetin (Ed.), *Spor Bilimleri Alanında Akademik Araştırma ve Değerlendirmeler VII* içinde. Gaziantep: Özgür Yayınları.
- Erdal, R. (2012). *Spor'da Yönetişim ve Organizasyon*. İstanbul: Bedray Basın Yayıncılık Ltd. Şti.
- Flyvbjerg, B., Budzier, A. ve Lunn, D. (2021). Regression to the tail: Why the Olympics blow up. *Environment and Planning A: Economy and Space*, 53(2), 233-260.
- Geeraert, A., Alm, J. ve Groll, M. (2014). Good governance in international sport organizations: An analysis of the 35 Olympic sport governing bodies. *International Journal of Sport Policy and Politics*, 6(3), 281-306.
- Georgiev, P., Noulas, A. ve Mascolo, C. (2014, May). Where businesses thrive: Predicting the impact of the olympic games on local retailers through location-based services data. In *Proceedings of the International AAAI Conference on Web and Social Media* (Vol. 8, No. 1, pp. 151-160).

- Gıdık, O., Kul, M., ve Yönel M., 2023. Üniversite seçmeli futbol dersini alan öğrencilerin kaygı düzeylerinin incelenmesi (Bayburt Üniversitesi Örneği). *Kadirli Uygulamalı Bilimler Fakültesi Dergisi*, 3(2): 254-270.
- Guttermann, A. S. (2023). *Basic Models of Organizational Structure*. Available at SSRN 4545843.
- Guttermann, A. S. (2023). *Critical Success Factors of International Sport Events from the Perspective of Project Management*. Master Thesis: Umea University School of Business.
- Guttermann, A. S. (2023). *Organizational Design*. Available at SSRN 4541482.
- Guttermann, A. S. (2024). *Organizational Culture: Research and Management*.
- Gündoğdu, Y. (2023). Spor organizasyonları ve yaygı etkisi. *Sporda Bilimsel Yaklaşımlar ve Lisans Üstü Öğrenci Araştırmaları*. Gaziantep: Özgür Yayınları.
- Hanbay, E. (2017). *Uluslararası Spor Organizasyonlarında Uygulanan Stratejik İletişim Faaliyetleri*. (Yayımlanmamış doktora tezi). İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Halkla İlişkiler ve Tanıtım Anabilim Dalı, İstanbul.
- Hoye, R., Smith, A. C., Nicholson, M. ve Stewart, B. (2015). *Sport management: principles and applications*. Routledge.
- Kavanoz, S. E. (2017). Olimpiyat oyunlarının ev sahibi kent üzerindeki etkileri. *Bursa Uludağ Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 36(2), 57-73.
- Máté, T. (2018). The Impacts of International Sport Events: Case Studies of Two Hungarian Cities, Győr and Székesfehérvár. *Economics*, 6(5), 401-414.
- Öncel, A. (2018). Uluslararası Spor Organizasyonlarının Sosyoekonomik Etkileri: 2012 Londra Olimpiyatları Örneği ve Türkiye İçin Bir Değerlendirme. *Gümüşhane Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Elektronik Dergisi*, 8(22). (Sayfa aralığı belirtilmediği için eksik bırakılmıştır.)
- Özman, C. ve Çetin, A. (2023). Sürdürülebilirlik ve Spor. *Spor Paradigmaları-2*, 29.
- Paramio-Salcines, J. L., Prieto, J., & Llopis-Goig, R. (2018). Managing sporting access and participation: An international perspective. In *Managing Sport Business* (pp. 152-175). Routledge.
- Preuss, H. (2004). *The economics of staging the Olympics: A comparison of the Games, 1972-2008*. Edward Elgar Publishing.
- Rofner, A. (2009). *Critical Success Factors of International Sport Events from the Perspective of Project Management*. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Umea University School of Business, Umea.

- Sarfeen, M. N., Karunaratha, A. C. I D. ve Munasingh, M. M. P. K. (2024). An Analysis on Socio-Economic Impacts of International Sports Events. *Journal of Tourism and Sports Management*. Retrieved from https://www.scitcentral.com/article/47/3320/AN-ANALYSIS-ON-SOCIO-ECONOMIC-IMPACTS-OF-INTERNATIONAL-SPORTS-EVENTS?utm_source=c-hatgpt.com#tabs2
- Sever, A. S. (2024). *Spor Örgütü Çalışanlarının Spor Turizmine ve Uluslararası Spor Organizasyonlarına Yönelik Tutumlarının İncelenmesi*. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Ankara.
- Silik, C. E. (2014). *Uluslararası spor organizasyonlarının sosyal, kültürel ve ekonomik etkileri: 2013 Mersin XVII. Akdeniz Oyunlarına yönelik bir uygulama*. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Gazi Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Turizm İşletmeciliği Anabilim Dalı, Ankara.
- Şahan, H. (2007). *Üniversite öğrencilerinin sosyalleşme sürecinde spor aktivitelerinin rolü*. (Doktora tezi). Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya.
- Tarakçıoğlu, S. ve Elmas, S. (2019). Türkiye'nin Olimpiyat adaylıkları üzerine nitel bir araştırma. *Gaziantep Üniversitesi Spor Bilimleri Dergisi*, 4(3), 304-318.
- Terekli, M. S. ve Çobanoğlu, H. O. (2018). Mega Spor Organizasyonlarının Ekonomik Etkilerinin Türkiye Açısından Avantaj ve Dezavantajları. *The Journal of Social Science*, 2(3), 95-107
- Yönel, M. (2023a). *Spor da Bilinçli Farkındalık*. Uluç, E. ve Yıldız, M. (Edt). Spor Bilimleri Üzerine Araştırmalar-III. İçinde. Gaziantep: Özgür Yayınevi.
- Yönel, M. (2023b). *Fiziksel Aktivite ve Sağlık*. Uluç, E. ve Karademir, M. B. (Edt). Spor Bilimleri Üzerine Araştırmalar-III. İçinde. Gaziantep: Özgür Yayınevi.

